

ת"פ 9688/03/17 - מדינת ישראל נגד ברק אלימלך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 9688-03-17 מדינת ישראל נ' אלימלך

לפני כבוד השופטת דנה אמיר
המאשימה:
נגד
מדינת ישראל
הנאשם:
ברק אלימלך

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד אסתר דויט

ב"כ הנאשם עו"ד עדי ניב

הנאשם התייצב

החלטה

בקשה לזימונם החוזר של עדי ההגנה שלמה נווה, תאמר עדילה וישראל חדד (להלן: "עדי ההגנה") לשם השלמת חקירתם הנגדית.

רקע ותמצית הבקשה והתגובה

ביום 26.5.19 נשמעה עדותם של עדי ההגנה, בעת עדותם של עדי ההגנה תאמר עדילה וישראל חדד בעמ' 195 ו- 204 בהתאמה, התנגדה ב"כ הנאשם לכך שהמאשימה תשאל את עדי ההגנה שאלות הנוגעות להליכים שהתנהלו בדלתיים סגורות ולאור חובת הסודיות וב"כ המאשימה נמנעה מלשאל את השאלות. בעת הדיון הודיעה ב"כ המאשימה כי יתכן ותבקש לזמן שוב את עדי ההגנה.

בהמשך לכך, הגישה ב"כ המאשימה בקשה לזימון עדי ההגנה בשנית. על פי המפורט בבקשה, מאחר ויש באפשרות המאשימה לעשות שימוש בפסק הדין שניתן בתיק שהתנהל בדלתיים סגורות, היא מבקשת להשלים החקירה. בבקשה המפורטת שהגישה בהוראתי, פירטה ב"כ המאשימה את המקור החוקי לעשות שימוש בפסק הדין האזרחי שניתן במסגרת ערעור שומה, והיותו מסמך קביל (על כך לא חולקת ההגנה) והבהירה כי איננה מבקשת לאמץ את ממצאי בית המשפט שם, "אלא לקבל את העובדה שנאמרו על ידי עדי ההגנה".

בתגובתה הכתובה התנגדה ההגנה לבקשת המאשימה. ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה הקובעת כי אין לאמץ ממצאים ומסקנות שבמשפט אזרחי למשפט פלילי. לטענתה, זימון עדי ההגנה בשנית על מנת להביא את תוכן פסק הדין האזרחי בפני בית המשפט, סותר את כוונת המחוקק אשר בוארה בפסיקת בית המשפט. עוד ציינה כי פסק הדין אותו מבקשת המאשימה להציג לעדי ההגנה אינו חלוט, ותלוי ועומד ערעור בעניינו בבית המשפט העליון. בנוסף טענה כי בקשת המאשימה משבשת את סדר הבאת הראיות וכי המאשימה יכולה הייתה לעשות שימוש בפסק הדין האזרחי עוד במסגרת פרשת התביעה, בעת חקירת הנאשם ואף בעת שהעידו עדי ההגנה ולא פעלה כאמור. בהקשר זה ציינה כי היה למאשימה די זמן להיערך לפרשת ההגנה וחקירת העדים ואין לאפשר לה לערוך מקצה שיפורים בדרך של זימון החוזר של עדי ההגנה. לטענת ההגנה, משלא הגישה המאשימה את פסק הדין האזרחי בעת פרשת התביעה, הגם שפורסם ברשומות ביום 26.7.2018, אין לאפשר לה לעשות כן כיום.

ביום 24.6.2019 נערך דיון בו חזרו ב"כ הצדדים על טיעוניהן. ב"כ המאשימה הדגישה כי הבקשה הוגשה על מנת להציג לבית המשפט תמונה מלאה אודות העדים. ב"כ הנאשם טענה כי התנהלות המאשימה איננה לגיטימית ויש בה כדי להציג מצג שווא לפיו העדים מסרו גרסה אחרת במקום אחר. לטענתה הגשת הבקשה מקוממת ויש בה כדי לפגוע בזכויות הנאשם.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית על בסיסה הוגשה בקשת המאשימה היא הוראת סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ") לפיו:

"סיימו בעלי הדין הבאת ראיותיהם, רשאי בית המשפט, אם ראה צורך בכך, להורות על הזמנת עד - ואפילו כבר נשמעה עדותו בבית המשפט - ועל הבאת ראיות אחרות, אם לבקשת בעלי דין ואם מיזמת בית המשפט".

סעיף 167 לחסד"פ מאפשר לבית המשפט להחזיר עד לדוכן העדים, כאשר עניין זה נתון לשיקול דעתו של השופט. משקיימת הסמכות להשיב עד לדוכן בסיום שמיעת הראיות הרי שקיימת סמכות להשיבו בכל שלב משלבי המשפט (ראו: ע"פ 24/73 מייזל נ' מדינת ישראל פ"ד כז(2) 421 וע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3), 505 (להלן: "עניין קניר").

בעת הפעלת שיקול הדעת על בית המשפט לאזן בין זכויות הנאשם וכללי ההליך הנוגעים לסדר חקירת עדים, אשר בין היתר באים להבטיח שלא יגרם עיוות דין לנאשם, לבין ניצול לרעה של מחדלים טכניים כאלה ואחרים הכוללים מקרה בו שגתה התביעה ושניצולם יביא בעצמו לעיוות דין לאינטרס הציבורי. (ראו: ת"פ (ת"א) 73/84 **מדינת ישראל נ' הרנוי** (1985), עמ' 424, וכן **עניין קניר**).

בעת עריכת האיזון הנדרש יש לזכור כי שיטת המשפט והוראות סדרי הדין נועדו להבטיח הליך הוגן לנאשם ואין להפוך את הוראות סדרי הדין לאות מתה באמצעות התרת ביצוע מקצה שיפורים. לצד זאת, רשאי בית המשפט לסטות מהוראות סדרי הדין כאמור מקום בו הצביעה המאשימה על עיוות דין אשר יגרם, ולאחר ששוכנע כי לא יגרם עיוות דין לנאשם מהחזרת העד לדוכן. בהקשר זה חשוב לציין עוד, כפי שנקבע **בעניין קניר**, עיוות דין בהקשר זה משמעותו פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי. אין בעצם היותה של הראיה החדשה ראיה מפלילה, כדי ללמד באופן אוטומטי על עיוות דין לנאשם. והרי ברור שאם לא הייתה סבורה המאשימה כי יש בראיה החדשה כדי לסייע להרשעת הנאשם, לא הייתה מבקשת להביאה.

בראי המסגרת הנורמטיבית המפורטת לעיל, על בסיס נימוקי הבקשה והתגובה שהוגשה מצאתי להיעתר לבקשת המאשימה לזימון החוזר של העדים מהטעמים הבאים:

ראשית, הגם שקיים טעם בטענה לפיה יכולה הייתה המאשימה לעשות שימוש בפסק הדין בהליך האזרחי בעת חקירת העדים במועד עדותם, וגם אם בשל מחדלה נמנעה מלעשות כן, יש לזכור כי עדים אלה נחקרו בישיבה האחרונה, ביום 26.5.2019, וכבר באותו המועד העלתה המאשימה אפשרות כי תבקש לזמנם בשנית. יש לזכור כי ב"כ המאשימה ניסתה לשאול שניים מן העדים אודות גרסה נוספת שמסרו בקשר לפרשה (ככל הנראה במסגרת ההליך האזרחי שהתנהל בדלתיים סגורות) וב"כ הנאשם התנגדה לכך.

לאור התנגדותה של ב"כ הנאשם ובשל העובדה שהליך השומה האזרחי התנהל בדלתיים סגורות מכוח הוראות חוק מע"מ, עלה הצורך אצל המאשימה להגיש בקשה זו, וצורך זה עלה כאמור זה מקרוב. בנסיבות אלה אין בעובדה שפסק הדין בהליך האזרחי פורסם כטענת ב"כ הנאשם עוד בשנת 2018, כדי ללמד על עיוות דין לנאשם או להקים טרניה בדבר כך שהמאשימה לא ביקשה להגיש את פסק הדין בעבר. יוער עוד, הובהר היטב בבקשת המאשימה כי איננה מבקשת שבית המשפט יאמץ את ממצאיו של בית המשפט בהליך האזרחי. ניתן להבין מהבקשה כי כל שמבקשת המאשימה הוא לפנות בשאלות לעדי ההגנה בקשר לתשובות שמסרו בהליך שם בנושאים הנוגעים לעדותם וגרסתם בהליך שלפניי ואשר עולים מפסק הדין האזרחי. בנסיבות אלה אף קיימת משמעות מועטה לכך שתלוי ועומד ערעור כנגד פסק הדין והוא איננו חלוט.

שנית, משעדי ההגנה המבוקשים נחקרו רק לאחרונה, ולא נחקרו אחריהם עדים כלשהם טרם הגשת הבקשה, לא ניתן לומר, וממילא לא נטען על ידי ההגנה, כי ביססה את קו ההגנה מאז עדותם על עדותם בבית המשפט - בנסיבות אלה נראה כי גם במובן זה אין חשש לעיוות דין לנאשם מזימונם החוזר של העדים.

שלישית, טענת המאשימה לפיה יש להביא את התמונה המלאה בפני בית המשפט הגיונית ויש בה אף כדי ללמד על פוטנציאל של עיוות דין מנקודת המבט של האינטרס הציבורי ככל שלא אתיר את העדתם החוזרת של עדי ההגנה המבוקשים. זאת בפרט כאשר מתוך הבקשה והתגובה עולה כי המדובר בעדי ההגנה אשר העידו בקשר לאותו עניין במקום אחר.

רביעית ועיקר, ב"כ הנאשמים טענה אמנם כי קבלת הבקשה תביא לפגיעה מהותית ועיוות דין לנאשם אך לא פירטה או שכנעה מהו אותו עיוות דין או פגיעה נטענת. בשולי הדברים אציין כי מזווית אחרת של הדברים, ניתן לומר כי זימונם החוזר של העדים יכול אף לפעול להגנת הנאשם, משלעמדת ההגנה כפי דבריה בדיון ביום 24.6.2019 התנהלות המאשימה היא כזו המציגה מצג שווא לפיו העדים מסרו גרסה אחרת מזו שמסרו בבית משפט זה בעת עדותם.

סוף דבר, מצאתי להיעתר לבקשת המאשימה לזימון חוזר של עדי ההגנה. מובן כי שמורות להגנה כלל הטענות בקשר לעדות שתימסר ומשקלה וכן תינתן לה הזכות לחקור את עדי ההגנה שוב בחקירה חוזרת.

ניתנה היום, כ"ב סיוון תשע"ט, 25 יוני 2019, במעמד הצדדים.